

cQui vol un miracle?

Mentre tot d'estrangers s'escampaven per les platges del nostre país, dos mil valencians mamprenien l'I de juliol, el viatge a Lourdes, un centre internacional de pelegrinació religiosa, meta per a molts, i per a d'altres, només una cita. Al final, quan es torna a la realitat i les persones es comporten d'una manera normal, es veu clar que el miracle s'ha produït: tornar-ne és el miracle.

Albert Vicent

Mentre mig Europa es llança a disfrutar de l'estiu peninsular, dos mil valencians viatgen a contracorrent al sud de França. Fellini, Bunuel o Cecil B. de Mille no ho farien millor. Ja de bon matí l'estació de València era un escenari curiós. *Scouts* uniformats

de marró amb el seus pantalonets curts, dones de la caritat amb el rastre fresc de l'or sobre la pell, centenars de xiques joves embotides en virginals bates blanques, ties maries, militants de l'Opus, falangistes de cabells engominats i homes i dones de bona voluntat dibuixen mil direccions per l'andana a la caça del malalt.

L'operació es repeteix amb l'arriba-

da de cada ambulància: crits de benvinguda, una cortès disputa per apropiari-se el malalt i la introducció de les lliteres al vagó, una maniobra coordinada amb rigor militar.

350 dones que realitzen les funcions d'infermera, 235 *brancadiers* i 30 *scouts* són els responsables d'ordenar el caos. Jerarquitzats i dotats d'una «disciplina solidària», aconsegueixen

RODETS

que les 2.000 persones que enguany han viatjat des de València —Castelló i Alacant han muntat els seus propis combois— arriben a la seua destinació. Contra els pronòstics dels mateixos organitzadors, les pelegrinacions a Lourdes tenen cada vegada més participants i la present edició ha comptat amb 600 persones més que en 1986. L'alça és generalitzada a la resta de l'estat.

Les marxes valencianes a Lourdes amb malalts tenen el seu origen en 1910, però fins 1927, amb la fundació de la Hospitalidad Valenciana pel marquès de Lozoya i Juan Flor García, no s'institueixen anualment. La Hospitalidad és, segons el punt primer del seu estatut, «una entidad de seglars que, confiando en la Divina Providencia y en la Virgen, transporta enfermos para postrarlos a los pies de la Virgen». La guerra civil va obrir un parèntesi en les seues activitats, però des de 1956,

lalts. A més, per a 1988 ja s'han sol·licitat 280 llits. Amb els malalts la química del viatge es completa amb singulars elements.

Els *scouts*, per exemple, que enguany compleixen els seus vint-i-cinc anys de col·laboració amb la Hospitalidad. Amb el lema «Siempre listos para servir» es dediquen a pujar impeditos al tren, carretegen el material i desplacen lliteres. Els *brancadiers*, voluntaris ocupats de transportar malalts que es distingeixen per unes corretges semblants a les utilitzades anteriorment pels lliterers. Però el col·lectiu més pintoresc és el format per les voluntàries vestides d'infermera. La majoria són ames de casa, algunes de molt bona posició social, disposades a fer la seua bona obra una vegada a l'any. Després de 16 viatges seguits són capaces de confessar que van «per amor a Déu i a la Verge, i perquè, quan tornes, penses que no has anat a

ajudar, sinó a ser ajudat». El seu treball consisteix a assistir els malalts, llavar-los, donar-los el menjar, acompanyar el impeditos als actes religiosos i fer guàrdies nocturnes.

Precisament, les comparacions són un element bàsic de la psicologia general de la pelegrinació. Aquells malalts que no tenen res C. a perdre, que tenen els = dies comptats i per als * quals la medicina no significa res, s'agafen a la il·lusió del miracle com a un ferro candent. La darrera esperança és que l'aigua miraculosa els deslliure de la malaltia. D'altra banda, aquells que han de con-viure encara molts anys amb la invalidesa es conformen amb comprovar que encara hi ha casos pitjors.

A més, Lourdes sap mantenir viva l'esperança dels pelegrins. La fe com a última carta a jugar és alimentada per les més de 2.500 curacions qualificades d'extraordinàries o inexplicables pel comitè mèdic internacional. L'església n'ha reconegut com a miraculoses 64.

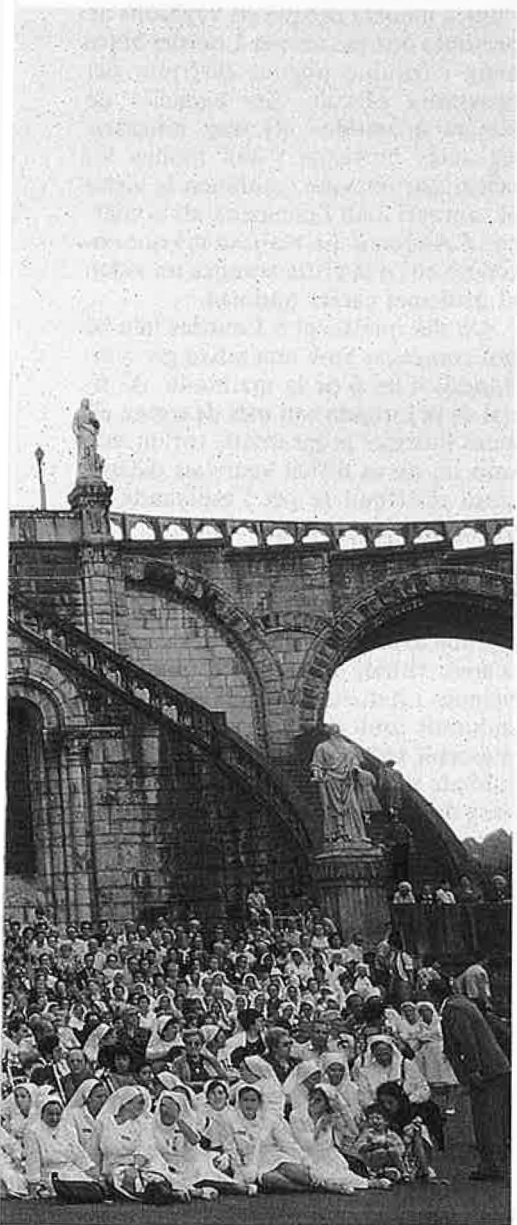
Tots els que acudeixen a Lourdes ho fan amb el desig de ser protagonistes d'algun cas extraordinari o bé ser-ne testimonis directes. Així, l'excitació nerviosa en què viuen els malalts durant 5 dies es presta a tot. La prova de foc és la visita a la gruta on es produí l'aparició, i la immersió a les piscines. Els moviments de milers de persones, els càntics, la gran posada en escena

La fotografia en grup és el record obligat de Lourdes.

tots els anys, centenars d'invàlids, retardats mentals, desnonats per la medicina oficial i casos irreversibles mamprenen el camí per trobar-se al mateix lloc on, un 11 de febrer, la història del catolicisme diu que Bernardette va veure la Verge. Es calcula que al llarg dels 43 pelegrinatges realitzats fins ara han estat més de 40.000 els valencians transportats, 10.000 d'ells ma-

RODETS

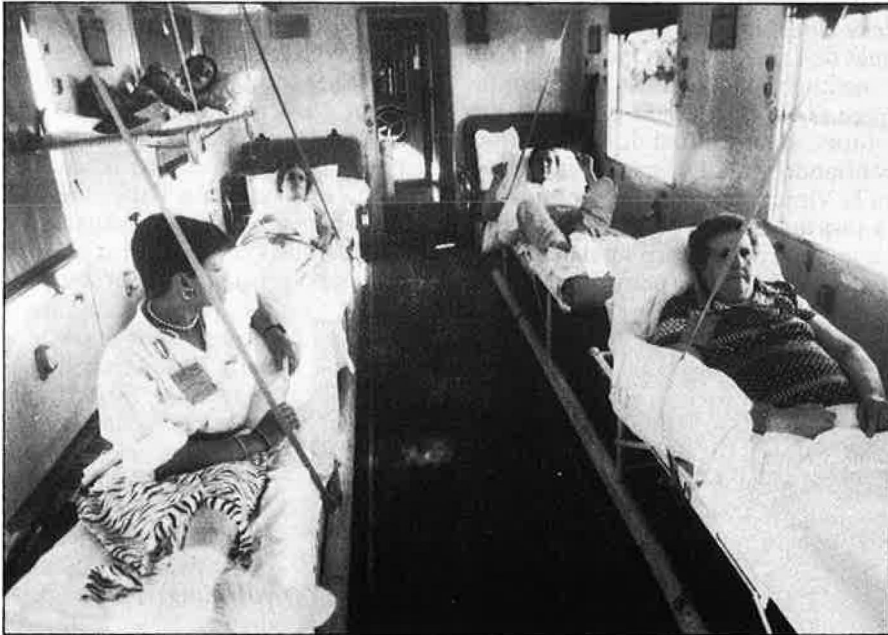
que comporta qualsevol acte al recinte religiós, és motiu perquè famílies senceres ploren i s'enfervoresquen.

Hi ha casos singulars, com el d'un cec que des de fa cinc anys veu una claror cada vegada que entra a l'aigua gelada dels banys. No és difícil contemplar invàlids que, en eixir de l'aigua, comencen a caminar entre crits d'alegria. Normalment no són més de deu els metres que poden recórrer. Quan el xoc psicomotriu produït per

va curada». La sor Remedios que avui ens relata el seu cas és molt diferent a la figura de 35 kilos que va anar a Lourdes. Ara és una dona grassoneta que viatja d'infermera a totes les pelegrinacions.

Lourdes: el major espectacle del món

«Lourdes és una ciutat construïda per a les multituds. L'esplanada tan

L'esperança dels malalts desnonats, motiu principal de les pelegrinacions.

l'excitació i l'aigua a cinc graus de temperatura s'esvaeix, el malalt cau a terra. Moltes vegades això els fa entrar en un període depressiu. No obstant això, la realitat pot ser molt més dura. S'han donat pelegrinacions que s'han saldat amb 5 morts entre els assistents i enguany vam ser testimonis de l'agonia d'un vell que va realitzar el viatge de tornada mentre li administraven sèrum amb comptagotes.

Contràriament, la versió oficial que des de Lourdes es dona relata casos com el de Evasió Ganova, curat en 1950 després que els metges el desnonassen per liforeticulosos maligna. Segons consta en els arxius, a l'entrar a la piscina va sentir una onada de calor que li va permetre tornar a la basílica a peu. Als cap de tres dies, portava lliures d'altres malalts.

O la mateixa sor Remedios, de Picassent, una monja que en 1962 va eixir de València en estat de coma i van haver d'administrar-li sèrum durant tot el viatge. Quan va arribar als banys, tenia 40° de febre i, segons les seues paraules, «a l'entrar a l'aigua vaig sentir que moria i ressuscitava alhora; vaig veure una resplendor i a l'eixir ja esta

sols existeix quan és habitada pels milers de pelegrins, i les esglésies estan fetes per a omplir-se». Així ho escriu Pierre Vago a la revista bimensual *Le journal de la Grote*. Lourdes és un constant espectacle de masses, un continu desfilat de delegacions que creuen l'esplanada darrere dels seus banderers mentre per l'horitzó apareix una processó entonant càntics religiosos. Entre les interminables columnes humanes es poden veure grups fotografiant-se per a la posteritat, sotanes en eterna correguda amb perfum de ciris i encens, malalts conduïts en cotxes tirats per *brancadiers*, infermeres que reparteixen aigua i familiars esperançats que pregunten pels absents. En aquest nucli de santuaris conflueixen la dreta més reaccionària i el poble més inculte. La malaltia i la deformitat contrasten amb la insultant vitalitat de les infermeres més joves vestides de blanc, que dubiten entre cordar-se decorosament la bata o deixar veure el primer moreno de l'estiu. Si es para l'orella, un es pot adonar que la banda sonora d'aquest muntatge és rica en llengües i accents, no hi falten càntics i sempre hi ha alguna màquina de fotografiar en acció.

A Lourdes tan sols caben dues postures: ser actor amb fe, deixant-se dur pel més pur *actor's studio*, o convertir-se en *voyeur*. Aquesta segona opció et pot permetre, amb una mica d'assossec, passejar hores senceres contemplant l'espectacle i fumant cigarretes d'amagat. Perquè al recinte religiós és prohibit de fumar, entrar amb animals, dur pantalons curts o camisetes escotades. No cal dir que també la mendicitat és rigorosament perseguida. La mendicitat per lliure, clar, perquè ja se les enginyen per traure't un bon grapat de duros. Enmig d'aquesta atmosfera, la idea de pecat es sublima i ràpidament es cau en un agradable sopor que, adreçat amb la puntual pluja de mitja vesprada, és envaït per una barreja d'olors inspirada en el més pur i bíblic edèn.

Malgrat les aparençes, tots els actes són rigorosament coordinats i planificats per una comissió internacional. És l'única manera perquè els 9 milions de persones que passen per Lourdes entre maig i octubre puguin disfrutar del programa ofertat. Les agències de viatges acomoden els seus itineraris als actes previstos i són moltes les pelegrinacions que combinen la visita al santuari amb l'escapada als comerços d'Andorra. La mateixa mà que encén un ciri a la gruta compra un vídeo al principal carrer andorrà.

Un dia qualsevol a Lourdes ben bé pot començar amb una missa per a indonesis a les 6 de la matinada. Al final de la jornada són més de trenta els actes litúrgics programats, tot un marató on no és difícil veure sis delegacions distribuir-se per l'esplanada en cerca de la seva destinació.

L'expedició valenciana, presidida per l'arquebisbe Miquel Roca, obrí boca amb un acte de presentació de la pelegrinació a la Mare de Déu. Abans, el mateix ritual, l'havien protagonitzat belgues i italians. Tots els actes estan minutats amb precisió i els directors d'escena són un grup de *brancadiers* jubilats que treballen de voluntaris al llarg de mesos per a la Hospitalidad internacional. Disciplinats, autoritaris i insolents, els *brancadiers* tant dirigeixen una missa multitudinària com desallotjen 20.000 persones en cinc minuts. L'esplanada és el seu domini i el pitjor que es pot fer és enfrontar-se amb ells.

Totes les concentracions comencen amb una processó. La valenciana, amb 2.000 components, és de les més nombroses i exhibeix tota l'esplendor d'una parada militar. Banderes, blaveres i estàndards obrin la marxa, l'arquebisbe, els malalts en carro, les infermeres

i els familiars completen la comitiva. Aquesta disposició es mantindrà invariable al llarg de quatre dies.

La cita següent, una hora després, és un acte penitencial amb missa a celebrar en una carpa muntada a l'altra banda del riu, el mateix que un dia va creuar Bernardette. Aquest escenari, semblant a un circ, substitueix les pistes d'atraccions per l'altar, però continua mantenint tot el seu component espectacular. Els principals caps de l'organització són conscients del caràcter provisional de la instal·lació i ja està en marxa la construcció d'un nou lloc de culte amb capacitat per a 5.000 persones i un luxós complex de sales de reunions. El mòdic cost de l'obra puja als 1.000 milions de pessetes. Per finançar-lo, dues grans vidrioles orienten al visitant amb el següent text:

«i, Com podeu ajudar-nos? Podeu oferir-nos, per exemple:

- Una pedra ..... 40 francs
- Un llum ..... 300 »
- Una jornada d'un obrer 500 »
- Una cadira del cor ..... 800 »
- Un banc ..... 1.200 »
- Un ornament de l'altar . 2.000 »

Envieu les donacions a...».

Mentre la nova construcció està en obres, els pelegrins han de patir la calor que les lones concentren sota la carpa.

La vida quotidiana a Lourdes està marcada pels actes religiosos. És obligat assistir a la missa de la gruta, visitar les piscines, encendre ciris a la Mare de Déu i omplir garrafetes d'aigua a la font, una font que quan s'asseca, és injectada amb aigua de pobles veïns. Per als que volen confessar-se, una immensa sala amb 47 cabines ofereix el sacrament en set llengües diferents. L'acte de masses més espectacular és, sense dubte, la processó de les torxes, on participen regularment unes 25.000 persones que porten ciris mentre recorren l'esplanada de punta a punta entonant càntics.

A diferència de temps passats, les pelegrinacions contenen cada vegada amb més participants joves. Per a Ricardo Fernández, president de la Hospitalitat Valenciana, les causes d'aquesta evolució es troben en la mateixa societat: «Jo crec que, quan l'ambient en què es viu es degrada, per un moviment pendolar, apareixen postures contràries i les creences es manifesten amb més força. Això fa que la majoria silenciosa prengui postura. Per exemple, la processó del Corpus d'enguany a València, que en la vida havia tingut

RODETS

Processons multitudinàries de malalts, infermeres i préberes.

tanta gent. Són moltes les coses que ja no agraden: la televisió, el terrorisme, la drogaaddicció, etc. Quan tot això es perd, cal recuperar l'essència de les coses. D'altra banda, han aparegut noves religions, vidents, aparicions, Bernardettes. Tot això són símptomes que la gent busca alguna cosa, i a Lourdes la troba».

El preu del cel

Lourdes, amb tan sols 20.000 habitants censats, és la tercera ciutat hotelera de França —després de París i Niça— i la primera en densitat de places hoteleres. Passejant pel poble costa descobrir un edifici on no s'anuncie una tenda de *souvenirs* o un hotel. Tant el municipi com l'estat són beneficiaris directes de les divises que els milions de pelegrins s'hi deixen cada any. De fet, la diòcesi de Lourdes és la que més ingressos proporciona a l'església francesa.

Qualsevol objecte relacionat amb el santuari té la seua traducció en diners

i la vida quotidiana del poble gira al voltant i al ritme de les pelegrinacions. Així, un dels dos cinemes que hi ha es dedica exclusivament a projectar la pel·lícula *Il suffi d'aimer*, una melodramàtica història basada en la vida de Bernardette que es passa en tres llengües diferents. A l'altra sala, especialitzada en cine religiós, es pot triar entre *Le chant de Bernardette*, *La vida de Santa Teresa*, *El nombre de la rosa* i *Jean de Florette*. De la mateixa manera, el Museu de Cera dedica una sala a la vida de Crist i l'altra a l'heroïna local.

Si s'està disposat a participar en tots els rites programats —encendre el corresponent ciri, participar en la processó de les torxes, omplir una garrafa d'aigua a la font, comprar medalletes, postals, estàtues amb la imatge de la Verge, una reproducció de la gruta o un llibre sobre la vida de Bernardette, a més de pagar l'estipendi d'una missa—, la festa pot costar quasi 10.000 pessetes.

X CAMPANYA CARLES SALVADOR

Cursos intensius d'estiu de
Llengua i Cultura del País Valencià
al juliol i a l'agost

Nivells

Iniciació castellanoparlants
Elemental
Mitjà
Superior
Preparatori professorat

Horaris

9,30 hores
19 hores

Cursos especials:

- Cursos recuperació (a qualsevol nivell acadèmic).
- Cursos per correspondència.

En acabar el curs, els alumnes obtindran un certificat acreditatiu vàlid per a oposicions, contractes de treball, etc.

INFORMACIÓ:

Centre
Caries Salvador

Moratin, 15-6a. 46002-València. Tel. 351 17 27

Acció Cultural del País Valencià

Malgrat els nombrosos establiments que es dediquen a la venda de *souvenirs*, la producció d'aquests és monopoli de mitja dotzena de fabricants. Un altre negoci redó és el de les fotografies en grup. Quasi tota la pelegrinació valenciana va posar al peu de la basílica. Un fotògraf es va dedicar durant 45 minuts a ordenar la multitud. A les dues hores d'haver fet la placa, ja n'hi havia a la venda còpies del grup a 775 pessetes la unitat. qui no vol un record de Lourdes?

La justificació per part dels mateixos organitzadors és clara: «Nosaltres reprovem el comerç. Ara, el que cal és que hi haja *souvenirs*, perquè molta gent només ve a Lourdes una vegada en la seua vida i no se li pot negar un record. Això sí, s'ha establert una comissió perquè la imatge de la Mare de Déu no es ficàs en objectes que li falten el respecte. Ara ja no hi ha llapis de llavis ni polvoreres amb la imatge de la Verge».

Tanmateix, també l'església sap aprofitar els millors moments per omplir les arques. Tots els diumenges, la basílica Pius X, un recinte subterrani amb aforament per a 30.000 persones, es converteix en escenari d'una missa internacional. Després que xiquets de tots els països participants saluden amb banderetes de colors els presents i la massa coral interprete els càntics que un marcadore electrònic anuncia, hi ha un moment de silenci. Tot seguit, com si d'un espot qualsevol es tractàs, s'anuncia pel sistema de megafonia que les donacions voluntàries que s'arreglaran aniran destinades al Nou Lloc de Culte. La suggerència es repeteix en 6 llengües i l'efecte és gran perquè no és estrany veure donatius de més de 25.000 pessetes.

Tornar de Lourdes comporta una sensació d'alleujament indescriptible. Abans d'eixir encara ens donen un consell: «Una altra vegada heu de venir quan es repetesca una pelegrinació com la de 1982, quan vam coincidir delegacions de 38 països diferents, totes representades per militars. ;Una cosa inoblidable!». Segur. I una darrera sorpresa: a Port-Bou el sistema de megafonia ens regala una audició de l'himne regional i les ofrenes a Espanya. Un acte de generositat del cap d'estació, que es València.

Al final, quan es torna a la realitat i les persones es comporten d'una manera normal, es veu clar que el miracle sí que s'ha produït: tornar-ne és el miracle.